

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

St.prp. nr. 47

(2000-2001)

Om endringer på statsbudsjettet for
2001 under Miljøverndepartementet
som følge av opprydningsaksjonene
etter forlisene av «Green Ålesund» og
«John R»

Tilråding fra Miljøverndepartementet av 9. mars 2001, godkjent i statsråd samme dag.

1 Innledning

I denne proposisjonen legger Miljøverndepartementet fram forslag til endringer i budsjettet for 2001 som følge av oppryddingsaksjoner etter forlisene til skipene «Green Ålesund» og «John R».

2 Bakgrunn

Fryseskipet «Green Ålesund» havarerte den 15. desember 2000 i Bleivik nord for Haugesund, mens lasteskipet «John R» havarerte den 25. desember 2000 ved Kvitvær nord for Tromsø. Havariene ledet til at det ble satt i gang meget omfattende opprydningsaksjoner for å begrense forurensningene til nærområdene.

«Green Ålesund»

Fryseskipet «Green Ålesund» hadde ca 500 tonn bunkersolje og ca 3 200 tonn frossenfisk ombord da det havarerte. Etter grunnstøtingen tok skipet inn vann, gikk rundt og sank på grunt vann etter kort tid.

I den første akutte fasen ble faren for oljeforurensning prioritert fordi denne utgjorde det største skadepotensialet. Det var en overhengende fare for spredning av tung bunkersolje til viktige overvintringsområder for sjøfugl og til oppdrettsanlegg med betydelige økonomiske interesser. Gunstige værforhold sammen med en effektiv oljevernaksjon og en vellykket nødlosseoperasjon klarte å begrense den geografiske utbredelsen av tung bunkersolje fra havaristen.

Frossenfisken ombord på skipet ble ikke prioritert i den første fasen av aksjonen. Imidlertid har nå lasten ombord utviklet seg til å utgjøre et akutt forurensningstilfelle, og det er et umiddelbart behov for å fjerne denne. Frossenfisken er i ferd med å tine og gå i forråtnelse med påfølgende gassdannelser og luktutvikling. Det dannes stoffer som metan, hydrogensulfid og histamin i betydelige mengder samt utslipp av fiskefett. Histamin vil kunne lagres i fisk og krabber i området, og vil kunne gi forgiftning ved inntak. Forurensningen forventes å forsterke seg med varmere vær. De fleste av stoffene er meget luktsterke, og man må kunne anta at luktproblemene i området vil bli uholdbare. Et større luktproblem over lengre tid vil utgjøre et helseproblem for en del mennesker. Havarivernskolen «ResQ Haugesund», som holder til i området, har allerede redusert drift og har måttet flytte øvingsområdet sitt som følge av situasjonen.

Departementet ba derfor Statens forurensningstilsyn (SFT) den 26. januar 2001 umiddelbart om å sette i gang de nødvendige tiltak for å fjerne det forurensningsproblemet som vraket og lasten ombord representerer.

Natt til 15. februar 2001 brakk «Green Ålesund» i to. De to vrakdelene ligger nå adskilt på 20-30 meters dyp. Faglige vurderinger tilsier at det er vanskelig å fjerne fiskelasten alene, da det vil medføre en høy risiko for mannskap og dykkere som da må jobbe på og ved vrakdelene. Vrakdelene med frossenfisken ombord må derfor fjernes for å stanse den akutte forurensningssituasjonen.

«John R»

Lasteskipet «John R» hadde ingen last ombord, men det ble opplyst at det var i overkant av 700 tonn bunkersolje ombord. I området nær havaristen finnes

bl.a. to av Norges viktigste fuglefjell. Statens beredskap var raskt på plass med fartøyer og oljevernmateriell. Fartøyet ble nødlosset for 860 tonn olje og olje/vannblanding. Natt til 2. januar 2001 brakk fartøyet i to, og forparten drev av. Forparten ble så tatt under slep til Veggefjorden. Kystdirektoratet varslet i januar pålegg overfor eier om fjerning av forskipet. Ifølge informasjon 19. februar 2001 fra Taubåtkompaniet, som har overtatt alle rettigheter og forpliktelser for forskipet fra rederiet, vil forskipet om kort tid bli fraktet til Rotterdam for opphugging. En inspeksjon av akterskipet som fortsatt sto på grunn ved Kvitvær, viste at betydelige mengder olje fortsatt var igjen i vraket. En ny nødlosseoperasjon ble så gjennomført, og ytterligere 140 tonn olje og olje/vannblanding ble fjernet.

Flyovervåking i perioden etter nyttår har vist at det periodevis lekker ut olje fra vraket, og det er funnet over 1 000 døde fugler i området. Det må forventes at det faktiske antallet døde fugl er større. SFT ga 2. februar 2001 pålegg til rederiet om å iverksette undersøkelser på akterskipet for å fremskaffe en oversikt over sannsynligheten for ytterligere akutt forurensningsfare og en oversikt over akterskipets tilstand. SFT ga samtidig pålegg til rederiet om å utarbeide en plan for eventuell fjerning av akterskipet med fremdriftsplan og estimat på kostnader.

3 Endringsforslag

Oljevernaksjonen etter «Green Ålesund» har foreløpig ført til merkostnader for staten på nærmere 23 mill. kroner inkludert nødlossingen av olje ombord på vraket. Av dette ble 2 mill. kroner utbetalt i 2000.

Opprydningsarbeidet etter «John R» har ført til merkostnader for staten på nærmere 8,3 mill. kroner inkludert nødlossing av olje ombord i vraket.

Dette innebærer at aksjonene etter de to havariene som fant sted i desember 2000, foreløpig har gitt staten merkostnader på nærmere 31,3 mill. kroner, herav ble 2 mill. kroner utbetalt i 2000.

Det er inngått kontrakt om fjerning av vraket og lasten ombord i «Green Ålesund» for 55 mill. kroner. I tillegg til kontraktssummen kommer bl.a. kompensasjon for ventedøgn o.l. Videre vil det kunne bli behov for opprydding i etterkant av operasjonen. Samlet anslås derfor kostnadene til 70 mill. kroner for å heve skipet og fjerne lasten med frossenfisk.

I tillegg til statens direkte kostnader ved opprydding etter havariene, har SFT blitt påført indirekte kostnader fordi en måtte omdisponere personell og utstyr pga. aksjonene. SFT vil kreve refusjon for alle kostnadene staten har hatt ved aksjonene overfor eierne av skipene. Staten kan risikere å ikke få tilbakebetalt hele beløpet, da bl.a. eier av «Green Ålesund» har påberopt seg reglene i sjøloven som på nærmere vilkår begrenser eiers økonomiske ansvar for statens utgifter i forbindelse med en skipsulykke. Dersom begrensingsvilkårene er oppfylt, vil staten bare få dekket under 13 mill. kroner etter havariet av «Green Ålesund».

Inntil hel eller delvis refusjon fra eierne foreligger, er det behov for å dekke utgiftene til aksjonene som blir belastet i 2001. Det foreslås derfor en økning av bevilgningen under kap. 1443 post 21 med 99,3 mill. kroner fra 3,313 mill. kroner til 102,613 mill. kroner.

4 Fullmakt ved akutte forurensningssituasjoner

I postomtalen under kap. 1443 post 21 i St.prp. nr. 1 (2000-2001) slås det fast at Kongen har fullmakt til å disponere midler utover gitte bevilgninger så sant tiltaket må treffes uoppholdelig og ikke kan forelegges Stortinget på forhånd. Utbetalingene for 2000 i forbindelse med havariet til «Green Ålesund» ble foretatt i henhold til kgl.res. av 21. desember 2000. Ved kgl.res. av 12. januar 2001 ble det gitt samtykke til å utgiftsføre inntil 30 mill. kroner utover bevilgningen for 2001. Ved kgl.res. av 9. februar 2001 ble det gitt samtykke til å inngå kontrakter og utgiftsføre ytterligere inntil 87,3 mill. kr ut over bevilgningen i forbindelse med fjerning av frossenfisken i vraket av «Green Ålesund». I forbindelse med aksjonen etter forliset til «Green Ålesund» fant likevel Statens forurensningstilsyn i samråd med Miljøverndepartementet det nødvendig å inngå avtale med entreprenøren, før vedtak av Kongen i statsråd for å begrense forurensningene fra forliset. Det foreslås derfor at Miljøverndepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre inntil 15 mill. kroner utover bevilgningen dersom det er nødvendig å iverksette tiltak før Kongen kan gi et slikt samtykke. Sakene forutsettes å bli lagt fram for Stortinget så snart som mulig etter at tiltak er iverksatt.

Miljøverndepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer på statsbudsjettet for 2001 under Miljøverndepartementet som følge av opprydningsaksjonene etter forlisene av «Green Ålesund» og «John R».

Vi **HARALD**, Norges Konge,

st ad f e s t e r:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer på statsbudsjettet for 2001 under Miljøverndepartementet som følge av opprydningsaksjonene etter forlisene av «Green Ålesund» og «John R» i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til vedtak om endringer på statsbudsjettet for 2001 under Miljøverndepartementet som følge av opprydningsaksjoner etter forlisene av «Green Ålesund» og «John R»

I

Utgifter:

I statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endringer:

Kap	Post	Formål	Kroner
144		Statens beredskapsansvar mot akutt forurensning	
3	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	99 300 000
		fra kroner 3 313 000 til kroner 102 613 000	

II

Stortinget samtykker i at Kongen gis fullmakt til å utgiftsføre nødvendige midler utover gitt bevilgning under kap. 1443 post 21 for å begrense skadene ved akutte forurensningssituasjoner så sant tiltak må iverksettes uoppholdelig og ikke kan forelegges Stortinget på forhånd. Dersom det er nødvendig å iverksette tiltak uoppholdelig og før Kongen kan gi slikt samtykke, har Miljøverndepartementet fullmakt til å utgiftsføre inntil 15 mill. kroner utover bevilgningen.
